

Křesťanská sexuální výchova?

Protestant, 2010, č. 7

Školní sexuální výchova je běžnou praxí v řadě zemí našeho kulturně-civilizačního okruhu, v posledních letech i u nás. Letos na jaře vydalo ministerstvo obsáhlé Doporučení, co a jak učit. Na internet umístilo i příručku pro učitele, nazvanou „Sexuální výchova“, vydanou ve spolupráci s Výzkumným ústavem pedagogickým. Tato příručka narazila na odpor.

Nejdřív přišel protest České biskupské konference: Příručka „zvýhodňuje výchovu výlučně zaměřenou na individuální prospěch jednotlivce“ a doporučuje formy a metody, které „ohrožují mravní výchovu mládeže“, jejichž aplikace „zraňuje důstojnost dětí i samotných pedagogů.“ Přidala se konference Církve bratrské. Lidovecká poslankyně Šojdrová žádala okamžité stažení příručky. Tisíce občanů podepsaly protestní petici křesťany vedeného Výboru na obranu rodičovských práv.

Stanovisko většiny médií a veřejnosti, laděné – řekněme – „prosexuálně“ a proticírkevně, vyjádřil známý praktik a propagátor sexuální výchovy Radim Uzel na internetu: „... právě tyto prudké reakce svědčí o tom, jak naléhavě jsme takovou brožuru potřebovali.“ Ministerstvo svůj postup hájilo – až do začátku srpna, kdy nový ministr po jednání s arcibiskupem a s protestujícími občany slíbil Příručku stáhnout z internetu a revidovat ji. Jednotlivé metody budou také napříště předem konzultovány s rodiči, kteří tak budou přesně vědět, co a jakým způsobem se jejich dítě na toto téma ve škole učí. Uzlova reakce v televizi: „... pár náboženských fanatiků něco napsalo...“

Oč jde? Ministerští úředníci pojali sexuální výchovu jako součást zdravotní výchovy a tvorbu Příručky svěřili tedy lékařům a pedagogům, kteří už mají s tímto oborem zkušenost. Nepochopili, jak hluboce způsob, jímž ta která společnost kultivuje a reguluje sexualitu, ovlivňuje celou její eticko-kulturní atmosféru, a jak pevně je to zakotveno v tradici rodinného života. Tady nejde jen o podkapitolu zdravotní výchovy! Ti, kdo protestovali, právem žádají rozsáhlou veřejnou diskusi, ze které by měla vzejít konsenzuální koncepce sexuální výchovy.

Příručka má opravdu slabá místa. V úvodu se praví, že sexuální výchova má být „pojímána jako bio-psycho-sociální kategorie s etickým rozměrem“, a má respektovat „hodnoty vyplývající z příslušnosti jedince k etnické skupině, náboženské skupině, regionu“ atd. Některé názory, jež prezentuje jako nepochybné, jsou však problematické. Tvrdí např., že homosexualita je „v civilizovaných zemích vnímána jako normální menšinová sexuální orientace.“ Přitom v mnoha státech USA je homosexuální styk mezi muži považován za trestný čin, nemluvě o některých islámských zemích, jimž také nelze upřít civilizovanost, byť odlišnou od té naší. Učitelé by měli vědět, že jde o problém složitější, než jak se jeví většině českých sexuologů a jiných odborníků (a v opačném gardu i většině teologů). Dověření sexuální revoluce není jedinou možností dalšího vývoje.

Nejvíce ovšem narazily dvě motivační hry, jež doporučuje Pavel Petroušek. První z nich, zvaná „kompot“, je variantou známé společenské hry: Sedí se v kruhu, židlí je o jednu méně než hráčů. Nesedící hráč řekne: „Teď si vymění místa ti, kteří ...“ a jmenuje cokoli, co

přiměje některé hráče vstát a umožnit mu zabrat jednu z uvolněných židlí. Pedagog má hrát s dětmi a má říkat např. „... kteří už někdy líbali – viděli porno – masturbovali“ atd. Smysl hry je jasný, jde o to oslabit zábrany k rozhovoru o sexuálních otázkách, a většina dětí ocení legraci, která nastane. Divíme se však, že pedagog necítí, jak hrubě se vlamuje do soukromí dětí – a v tomhle budeme nejspíš souhlasit s biskupy. Druhá „hra“ spočívá v tom, že děti vyjmenovávají všechna označení pohlavních orgánů, jež znají, včetně vulgárních. Pedagog nakonec řekne, která slova se budou při sexuální výchově používat: penis, pochva atd. (Petrnouškovi kupodivu velmi záleží na tom, aby si žáci osvojili termín *vulva*, který se v Příručce vyskytuje pouze v jeho kapitole!).

Můžeme být vlastně Petrnouškovi vděční za to, že prozradil, jaké metody (má jistě plnou nůši podobných!) už delší dobu praktikuje on sám – a patrně i řada dalších sexuálních pedagogů. V televizní debatě ho podporoval renomovaný sexuolog Petr Weiss. Recenzent Příručky je anonymní, resp. „kolektivní“: Společnost pro plánování rodičovství a sexuální výchovu. (Fakticky jde o dr. Uzla, předsedu Společnosti, který jako autor jedné z kapitol nemohl být oficiálně jmenován.)

Tohle kolo jsme tedy – řekněme – vyhráli. Co dál?

Kritikové Příručky žádají, aby škola „přibližovala žákům sexualitu v komplexním pojetí jako vyjádření láskyplného vztahu mezi mužem a ženou“ (Šojdrová). Ať se s dětmi mluví o lásce a věrnosti, o zodpovědnosti a rodině!

Jde o nedorozumění. Škola má v náplni rodinnou výchovu, osobnostní a sociální výchovu i etickou výchovu. Kritikům jde v podstatě o to, aby se o sexu jako takovém mluvilo co nejméně, raději později než dříve, tak, abychom nezranili dětský stud a aby naše informace nepůsobily jako návod k použití. A hlavně varovat před všemi možnými riziky předmanželského pohlavního styku!

Slyšme ale sexuology. Oni tvrdí, že sexuální výchova v jejich stylu, otevřená a věcná, nezatížená běžnými rodičovskými skrupulemi, vede k omezení počtu nežádoucích těhotenství a pohlavních chorob. K tomu je především třeba děti poučit o kontrakoncepci, včetně správného použití kondomu, počínaje jeho správným vyjmutím z obalu. Při nasazení (v hodině sexuální výchovy na model penisu) je třeba vytlačit ze špičky kondomu vzduch, jinak může vzduchová bublina při kopulačních pohybech způsobit perforaci. Chybou je i pokračování v souloži po ejakulaci, kdy penis ochabuje a žena z něj může kondom i s ejakulátem stahy poševního svalstva stáhnout. – Masturbaci je podle sexuologů možno doporučit v každém věku. – Ze svých ordinací znají těžké neurozy lidí, kteří mají zábrany v akceptaci vlastní homosexuality, a těm je třeba už v pubertě pomoci poučením, povzbuzením i osvětou v jejich okolí. – Mnoha ženám, které jinak nedosahují orgasmu (jsou jich desítky procent!), pomůže stimulace klitoris rukou nebo ústy, tedy nekoitálními praktikami, při kterých mohou být plně uspokojeni oba partneři, navíc s minimálním rizikem početí. Řádné poučení by mělo předcházet prvnímu experimentování mladých, se kterým nutno počítat již ve 13 letech. Mají se postupně dozvědět o ejaculatio praecox, o vaginismu a jiných poruchách sexuální funkce atd. Mají vědět o dotěrných frotérech. A už v předškolním věku mají vědět něco o tom, co konkrétně jim hrozí od pedofilů, jimž mají říct „ne“, i kdyby to byli blízcí příbuzní.

Běžné názory sexuologů a sexuálních pedagogů jsou ovšem v příkrém rozporu se zásadami římského magisteria i tradiční protestantské morálky. Na obou stranách, u většiny sexuologů a sexuálních pedagogů na jedné straně, i u jejich většinou křesťanských odpůrců, nutno počítat s ideologickou kontaminací informací, výzkumů, praktických zkušeností – i úsudku.

Do křesťanství pronikl v prvních staletích odpor k tělesnosti, cizí starozákonnímu židovství. Tento odpor s sebou vláčíme dodnes. Možná právě naše doba, kácející všechna tabu, je příležitostí něco s tím udělat.

Ludvík Vaculík v jedné knížce vypráví o otci, který přivítal novorozeného syna tím, že ve svých ústech polaskal jeho genitál. Uvádím to jako test vztahu k sexualitě: Pobaví nás vyprávění o této malé pohanské rozpustilosti – nebo pocítíme fuj?

Nezakomplexovaná maminka vštěpuje již kojenci a batoleti, že tělo je dobré Boží stvoření. Při koupání děťátka se drobně mazlí s jeho genitálem stejně jako s ostatními částmi těla, přičemž stále laskavě, často i vesele, komentuje, co v každém okamžiku dělá. To je první lekce rodinné sexuální výchovy. Další na ni navazuje, když dítě učíme samostatnému omývání, včetně přehrnování předkožky.

Dost se dá pokazit při setkání s kojeneckou nebo batolecí masturbací. Jeden (současný!) křesťanský autor ve své knížce nabádá rodiče, aby věnovali pozornost hře miminka s přirozením, a kdyby se zdálo, že by se z ní mohla „vyvinout masturbace“, mají navštívit odborníka. Rodiče bývají v rozpacích, ti nejprudnější dodnes zděšení. Bývá to problém i u starších dětí. Jen málo rodičů vidí v této situaci příležitost, jak kultivovat stud, aniž bychom káravě zahanbovali, a jak zároveň dát najevo respekt k soukromí potomka. Není to ostatně ani „technicky“, komunikačně snadné, a to ani u malých dětí, ani u dospívajících.

V rodinách se o sexu hodně mlčí, čímž se naznačuje, že je neslušné „o tom“ i jen mluvit. Rodiče, sami represivně vychovaní, si otevřenou komunikaci ani nedovedou představit. Když pak dojde na školní sexuální výchovu, je otázkou, nakolik je jejich odpor veden autentickou starostí o děti – a nakolik pocitem ohrožení jejich vlastních problematických jistot.

Co teď opravdu potřebujeme, je věcná diskuse křesťanů s mainstreamovými sexuálními pedagogy, vedená snahou o dorozumění. Mají naše církve dost sil, aby s takovou diskusí začaly? Nejen o teologii a etice obecně, ale o konkrétech sexuální výchovy?